

ควย เหตุที่ว่าการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษหรือให้ออกและร้องทุกข์ของข้าราชการ เมื่อคนได้รับการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายจากผู้บังคับบัญชานั้น เป็นหลักการสำคัญ ในการประกันความมั่นคงในการรับราชการ ฉะนั้น การพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ทั้งกล่าวจึงต้องกระทำด้วยความรอบคอบเที่ยงธรรม เพราะหากการพิจารณาไม่เป็นไป โดยหลักยุติธรรมแล้ว ขวัญของข้าราชการย่อมได้รับความกระทบกระเทือน ซึ่งย่อม กระเทือนมาถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้วย ในเมื่อข้าราชการในกรมกองนั้น รู้สึกว่าพวกตนไม่ได้รับความ เป็นธรรม ก็ย่อมเจ็บร้อนแทนกัน เกิดความไม่มั่นใจใน การทำงาน ซึ่งอาจมีผลไปไกลถึงการโอนย้ายหน่วยงานก็ได้

ในการพิจารณาการอุทธรณ์และร้องทุกข์นี้ อาจแยกพิจารณาได้โดยจะแยก พิจารณา เป็นการอุทธรณ์และร้องทุกข์เป็นส่วน ๆ ในแต่ละเรื่องดังจะกล่าวต่อไปนี้

๑. คุณพินิจในการพิจารณา

๑.๑ คุณพินิจในการพิจารณาเรื่องราวอุทธรณ์ ในกรณีอุทธรณ์โทษไม่ถึง ออถนั้น อำนาจการพิจารณาอยู่ที่ผู้บังคับบัญชา แต่หากเป็นการอุทธรณ์โทษถึงออกจาก ราชการหรือถูกให้ออกในกรณีที่ไม่ใช่โทษทางวินัยแล้ว อำนาจในการใช้คุณพินิจ ในการพิจารณาอยู่ที่ ก.พ. ซึ่งเป็นองค์การกลางในการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ มีคนกลางที่จะให้ความ เป็นธรรมในความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างส่วนราชการ เจ้าสังกัด กับข้าราชการผู้ถูกออกจากราชการ

ในการใช้คุณพินิจในการพิจารณา ซึ่งหมายถึงการตัดสินที่เป็นธรรมหลังจาก พิจารณาแล้ว ทั้งนี้ ก่อนอื่นต้องค้นหาข้อเท็จจริงว่ามี การกระทำตามข้อกล่าวหาหรือไม่

และการกระทำนั้น เป็นความผิดหรือไม่ หากเป็นความผิดผู้กระทำจะต้องรับโทษสำหรับการกระทำนั้นอย่างใด และข้อสำคัญที่สุดคือผู้ถูกกล่าวหา เป็นผู้กระทำการนั้นหรือไม่

ในการหาความจริงนั้น หากมีการตั้งกรรมการสอบสวนการหาความจริงก็ดูจากสำนวนการสอบสวนทางวินัย หากไม่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย มีแต่เพียงการสอบข้อเท็จจริง การหาความจริงก็ต้องดูจากการสืบสวนทั้งกล่าวและพฤติการณ์อื่น ๆ ประกอบด้วย

ในการหาความจริงตามสำนวนการสอบสวนหรือสืบสวนก็ตาม ต้องพิจารณาจากคำพยาน พฤติการณ์ในสำนวนซึ่งเป็นพฤติการณ์ของผู้กระทำ และพฤติการณ์แวดล้อมว่าพอที่จะฟังได้ว่ากระทำผิดตามข้อกล่าวหา ซึ่งกล่าวหาว่ากระทำผิดตามมาตราหนึ่งมาตราใด มีองค์ประกอบและข้อเท็จจริงประกอบที่ฟังว่า เป็นความผิด หรือข้อกล่าวหาที่ว่าผู้นั้น เป็นผู้หย่อนความสามารถ เป็นผู้ขาดคุณสมบัติ เหล่านี้หรือไม่

เมื่อได้ข้อเท็จจริงตามสำนวนประการใดแล้ว หากรับฟังได้ว่า เป็นไปตามที่ถูกกล่าวหา ที่ถูกลงโทษก็ต้องมาพิจารณาข้ออุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ว่ามีพยานหลักฐานอย่างใดเพียงพอที่จะหักล้างคำสั่งลงโทษ หรือคำสั่งให้ออกจากราชการนั้นได้หรือไม่ หากรับฟังหักล้างไม่ได้ ทั้งนี้ ก.พ. หรือผู้บังคับบัญชาผู้พิจารณาก็ต้องสั่งยกอุทธรณ์ ซึ่งมีผลให้ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษ หรือถูกออกจากราชการตามคำสั่งเดิม

ในการใช้ดุลพินิจของ ก.พ. นั้นถึงแม้ว่า เมื่อพิจารณาแล้วรับฟังข้อเท็จจริงตามคำสั่งลงโทษ แต่เห็นวาระกับโทษไม่เหมาะสมและมีโทษ เป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าต้องลงโทษอย่างใดแล้ว เช่นในกรณีการกระทำผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษให้ออก แต่ ก.พ. เห็นว่าควรลงโทษปลดออก ทั้งนี้ ก.พ. ก็เคารพในดุลพินิจ ของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษมานานนั้น โดย ก.พ. จะไม่แก้ไขคำสั่งดังกล่าว แต่หากรับฟังข้ออุทธรณ์หักล้างคำสั่งลงโทษ หรือคำสั่งให้ออกจากราชการได้ว่าการกระทำของข้าราชการผู้นั้นไม่เป็นความผิด หรือมิได้เป็นผู้สมควรถูกออกตามคำสั่งให้ออก หรือข้าราชการผู้นั้นมิได้กระทำผิด ทั้งนี้ก็เป็นกรณีที่อุทธรณ์ฟังขึ้น

แต่อาจมีกรณีซึ่งผู้พิจารณานั้น เห็นว่าข้อเท็จจริงไม่อาจรับฟังได้ตามคำสั่งลงโทษ แต่ก็ยังรับฟังไม่ไปตามข้ออุทธรณ์ ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาหรือ ก.พ.อาจใช้ดุลพินิจพิจารณาโทษใหม่ได้ หรือในกรณีให้ออกคำสั่งใหม่เป็นอย่างอื่นได้ตามความเหมาะสม เช่นนาย ก. ถูกลงโทษไล่ออก ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แต่จากการพิจารณาข้ออุทธรณ์และส่วนงานการสอบสวนแล้ว ปรากฏการกระทำของบุคคลนั้น เป็นเพียงไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ แต่ไม่มีเจตนาทุจริต ทั้งนี้ ก.พ.มีอำนาจรายงานนายกรัฐมนตรี เพื่อสั่งการให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ และลงโทษไม่ถึงออก เช่นลดขั้นเงินเดือน ภาคทัณฑ์ ตักเงินก้อน ให้เหมาะสมกับความผิด และให้กระทรวงทบวงกรมดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ๑

แม้เป็นกรณีที่ถูกสั่งลงโทษถึงออกจากราชการภายหลังจากที่ข้าราชการผู้นั้น ออกจากราชการไปแล้ว ตามนัยมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ๒ เมื่อข้าราชการผู้นั้นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อ ก.พ.แล้ว ก.พ. ก็ย่อมมีอำนาจพิจารณาคำเนิการได้ดังที่กล่าวมาแล้ว

หลักในการพิจารณาข้อเท็จจริงตามส่วนนั้นต้องคำนึงถึง เหตุผล เป็นหลักใหญ่ ซึ่งจะนำไปให้เห็นถึงสภาพเหตุการณ์ที่แท้จริงซึ่งเกิดขึ้น

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๑๐๔
แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๒
มาตรา ๕

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า "ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว ผู้มีอำนาจตาม มาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๒ วรรคสามแล้วแต่กรณี ก็ยังมีอำนาจสั่งดำเนินการลงโทษ หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งให้เป็นไปตามหมวดนี้ เว้นแต่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นจะออกจากราชการ เพราะตาย"

แต่หลักที่สำคัญในการใช้ดุลพินิจ พิจารณาวินิจฉัย เรื่องราวอุทธรณ์นี้ อยู่ที่ว่า ผู้พิจารณาต้องมีใจเป็นธรรม เป็นกลาง มุ่งที่จะให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย และ ท้ายที่สุดคือต้องรักษาผลประโยชน์ของทางราชการไว้อย่างเคร่งครัด เช่นในกรณีที่มีการ ตั้งกรรมการสอบสวนการกระทำผิดวินัยร้ายแรง คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าทุจริตต่อ หน้าที่ราชการ เห็นควรปลดออกจากราชการ และอธิบดีก็มีคำสั่งปลดออกจากราชการ ผู้ถูกลงโทษอุทธรณ์ต่อ ก.พ. เมื่อพิจารณาแล้วกรณีไม่ปรากฏความผิดในทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แม้จากการพิจารณาข้ออ้างอุทธรณ์ประกอบกับสำนวนการสอบสวนแล้ว ก็ยังไม่แน่ชัดว่าผู้นั้น มีไคร่กระทำผิด แต่ก็ไม่มีหลักฐานยืนยันว่ากระทำผิด แต่ก็ยังมีความสงสัยอยู่ ฉะนั้น เพื่อ ประโยชน์ของทางราชการ จึงเห็นควรให้ออกจากราชการฐานมีมลทินหรือมีหมองในกรณี ที่ถูกสอบสวนนั้น ซึ่งจะให้รับราชการต่อไปอาจจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ เป็นต้น

แต่หากเป็นกรณีที่จะสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการแล้ว ก็จะมีผลทางค่าน กฎหมายตามมาตรา ๑๐๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์คำสั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ได้บัญญัติในวรรคสี่ว่า ในกรณีที่สั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ ให้นำ มาตรา ๕๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยมิได้กำหนดว่าให้นำมาตรา ๕๐ เฉพาะวรรคใด วรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม เช่นนั้นจะต้องแปลความว่าค่านมาตรา ๕๐ มาใช้ บังคับโดยอนุโลมทั้งมาตรา ทั้งตามวรรคหนึ่งที่ว่าให้ผู้นั้นกลับเข้ารับ ราชการในตำแหน่งเดิมหรือในตำแหน่งในระดับเดียวกับที่ต้องใช้คุณสมบัติ เฉพาะที่ผู้นั้น มีอยู่ และตามวรรคสองในเรื่องเงินเดือนด้วย ตามวรรคสองนี้มีบัญญัติไว้ ๒ กรณีคือ เงินเดือนของผู้ถูกสั่งพักราชการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการนั้น (มี พระราชบัญญัติเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ พ.ศ. ๒๕๐๒) กับเงินเดือน ของผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ถ้าปรากฏผลการสอบสวนพิจารณาเป็นยุติแล้วว่า ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนมิได้กระทำผิด หรือกระทำผิดไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษ ให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินเดือนในระหว่างถูกสั่งให้ออกจาก ราชการไว้ก่อน เสมือนว่าผู้นั้นถูกสั่งพักราชการโดยบทบัญญัติของมาตรา ๑๐๕ วรรคสี่

ประกอบกับมาตรา ๔๐ วรรคสองนี้ ผู้อุทธรณ์คำสั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกที่ได้รับการสั่งให้กลับเข้ารับราชการตามนัยมาตรา ๑๐๕ วรรคสี่ น่าจะมีสิทธิได้รับเงินเดือนในระหว่างถูกออกจากราชการ เสมือนว่าผู้นั้นถูกสั่งพักราชการ ซึ่งมีพระราชบัญญัติเงินเดือนข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๗ บัญญัติว่า "เงินเดือนระหว่างพักราชการนั้น เมื่อคดีหรือกรณีถึงที่สุด

๑. ถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพักมีใ้กระทำความผิด และไม่มีมลทิน หรือมีหมองให้จ่ายเต็ม

๒. ถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพักมีใ้กระทำความผิดและมีมลทิน หรือมีหมอง หรือปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพักมีใ้กระทำความผิดแต่ถูกลงโทษไม่ถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ให้จ่ายได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของเงินเดือนที่ได้รับไว้ก่อนวันพักราชการตามที่เจ้ากระทรวงจะใดกำหนด แต่เฉพาะค่าเช่าบ้านให้จ่ายให้เต็ม

๓. ถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพักมีใ้กระทำความผิด และถูกลงโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ห้ามมิให้จ่าย

ส่วนพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงิน ฯลฯ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๔ ที่กำหนดว่าในกรณีนี้ข้าราชการซึ่งถูกสั่งไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก เพราะกระทำความผิดทางวินัยใ้ถูกอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และนายกรัฐมนตรีสั่งใ้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ ผู้กลับเข้ารับราชการนั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างที่ถูกออกจากราชการนั้น เมื่อใ้มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ออกใ้บังคับโดยมาตรา ๑๐๕ วรรคสี่ และมาตรา ๔๐ วรรคสอง บัญญัติถึงกาลแล้ว มาตรา ๔ วรรคสองแห่งพระราชกฤษฎีกาถึงกาลก็ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ต้องใ้บังคับตามบทแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ แทนตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ฉะนั้น ผู้อุทธรณ์ใ้ได้รับคำสั่งใ้กลับเข้ารับราชการจึงมีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างถูกออกจาก

ราชการ เสมือนว่าเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ

๑.๒ คุณพินิจในการพิจารณาการร้องทุกข์ ผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องราว
ร้องทุกข์นั้น ได้แก่มุ้บังคับบัญชาในระดับต่าง ๆ เห็นผู้เป็นเหตุให้เกิดการร้องทุกข์
แล้วแต่กรณี ซึ่งอาจ เป็นอธิบดี ปลัดกระทรวง รัฐมนตรี เจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรี
ก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่า เหตุแห่งการร้องทุกข์นั้น เกิดจากผู้ใด

กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ข้อ ๒ กำหนดว่า "เหตุร้องทุกข์
ต้องเกิดจากผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์โดยไม่ถูกต้อง หรือไม่
ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าควรระเบียบข้าราชการพลเรือน และ
เป็นกรณีที่ไม่มีความผิดในกรณีนี้" ในการนี้ให้ร้องทุกข์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบหรือ
ควรได้ทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์ ฉะนั้น ผู้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ซึ่งคือผู้
บังคับบัญชาเห็นผู้เป็นต้นเหตุ จึงต้องพิจารณาโดยใช้คุณพินิจ ว่าการปฏิบัติอย่างไร
เป็นการไม่ถูกต้อง หรืออย่างไรเป็นการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าควรระเบียบ
ข้าราชการพลเรือนนี้ โดยพิจารณาจาก

๑. ข้อเท็จจริง โดยพิจารณาจากทั้ง ๒ ฝ่าย คือจากผู้ร้องทุกข์และจาก
ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดเรื่องร้องทุกข์ขึ้น เพื่อให้ได้ข้อความจริงว่า
เหตุที่เกิดขึ้นนั้นเมื่ออย่างไร

๒. ข้อกฎหมาย โดยพิจารณาว่าการที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งทำให้เกิดเหตุ
ร้องทุกข์ปฏิบัติไปนั้น เป็นการปฏิบัติไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการไม่ปฏิบัติ
ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่

๓. คุณพินิจ คุณพินิจในข้อนี้ เป็นกรณีของการใช้คุณพินิจของผู้บังคับ
บัญชา อันเป็นเหตุให้เกิดการร้องทุกข์ขึ้น แต่ตามหลักแล้วการที่ผู้บังคับบัญชาใช้คุณพินิจ

มติ อ.ก.พ.ฯ กฎหมายในการประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๑๘ วันที่ ๑๕

ตุลาคม ๒๕๑๘

ในกรณีที่ถูกกฎหมายขอให้ เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนได้ โดยมีใ้กำหนดหลักเกณฑ์ตายตัวไว้ น่าจะไม่ใช่ เรื่องของการปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงจะนำมาถือเป็น เหตุร้องทุกข์ไม่ได้ แต่หากข้าราชการผู้ได้รับการปฏิบัติเห็นว่าตนไม่ได้รับความ เป็นธรรม ก็ย่อมร้องทุกข์ได้อยู่ดี เช่น เรื่องการย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญไปแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งในระดับเดียวกัน ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ สูงขึ้นสำหรับผู้สอบคัดเลือกได้ ซึ่งตามมาตรา ๕๑ ให้แต่งตั้งได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ความประพฤติและประวัติการรับราชการ กรณีดังกล่าว เห็นได้ว่าเป็น เรื่องที่ถูกกฎหมายมอบให้อยู่ในดุลพินิจ ของผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้บังคับบัญชา เห็นอยู่เป็น เหตุไ้ร้องทุกข์ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าการใช้ดุลพินิจ ดังกล่าวสมควรแล้ว ก็ให้ยกคำร้องทุกข์ไปได้เลย แต่หาก เป็นการส่งไปโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น ผู้ส่งไปโดยไม่มีอำนาจ ดังนี้ก็ควรพิจารณาไปอีกรณีหนึ่ง หากเป็นการต้องพิจารณา ในปัญหาข้อเท็จจริง แล้วเลยไปสู่ปัญหาในการใช้ดุลพินิจ ทั้งนี้ผู้ได้รับการปฏิบัติโดย ไม่ชอบก็อาจจะร้องทุกข์ได้ เช่นกรณีการ เลื่อนหรือไม่เลื่อนชั้นเงิน เกื่อนนี้ เป็นเรื่องที่ถูก กฎหมายกำหนดหลัก เกณฑ์และวิธีการไว้แล้ว ผู้บังคับบัญชาจะต้องพิจารณาความนั้นตาม หลักเกณฑ์ดังกล่าว จะมีหลายข้อที่เห็นได้ว่าเป็น เรื่องที่จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริง แล้ว จึงเป็นปัญหาดุลพินิจ ฉะนั้น สาระสำคัญจึงอยู่ที่ปัญหาข้อเท็จจริง

การพิจารณาของผู้บังคับบัญชาผู้พิจารณา เรื่องร้องทุกข์ในข้อนี้ จึง เป็นการ พิจารณาการใช้ดุลพินิจ ของผู้ก่อให้เกิดการร้องทุกข์ โดยอาศัยข้อเท็จจริงที่มีอยู่และ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งผู้บังคับบัญชาผู้พิจารณา เรื่องร้องทุกข์จำต้องพิจารณาในข้อเท็จจริง ของกฎหมาย และการใช้ดุลพินิจ ของผู้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้เกิดการร้องทุกข์ต่อไป

และในการพิจารณานี้ หากผู้บังคับบัญชาผู้พิจารณา เรื่องร้องทุกข์ เห็น เป็น ประการใดแล้ว ก็ยอมยุติเพียงนั้น

๒. เหตุลคหยอน

๒.๑ ในการพิจารณาอุทธรณ์นั้น เป็นการพิจารณาว่าการที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษในกรณีที่เชื่อได้ว่าเขากระทำผิดนั้น เขาได้รับโทษในระดับที่เป็นการเหมาะสมกับกรณีความผิดของเขาแล้วหรือไม่ โดยพิจารณาถึงความจริงที่ว่าผู้นั้นได้กระทำผิดหรือไม่ จากพฤติการณ์และเจตนาของผู้กระทำผิดไปโดยเจตนาหรือประมาท โดยดูจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งอาจแสดงให้เห็นเจตนาของผู้กระทำผิด ตามหลักกรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา ซึ่งยอมเป็นธรรมดาที่ต้องคำนึงถึง เหตุลคหยอน เช่นเดียวกับการพิจารณาเพื่อลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการ ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ ๔

เหตุลคหยอนสำหรับการพิจารณาเรื่องราวอุทธรณ์ เป็นไปในลักษณะเดียวกับ เหตุลคหยอนสำหรับการพิจารณาเรื่องลงโทษบุคคล ในการกระทำผิดวินัยตามที่กล่าวแล้วเช่น

๑. ในขณะที่เกิดการกระทำผิด ฐานประพฤติกว้างอย่างร้ายแรง หากผู้กระทำผิดไปในขณะที่กำลังตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัสแล้ว พฤติการณ์ดังกล่าวก็จะไม่ถือว่าเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติกว้างอย่างร้ายแรง คง เป็นเพียงผิดระเบียบก็ได้ แต่หาก เป็นกรณีที่มีมติคณะรัฐมนตรี หรือกฎหมายกำหนดไว้โดยแน่ชัดแล้ว ก็ต้องเป็นไปตามนั้น เช่นกรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หากรับฟังว่าได้กระทำผิดฐานนี้แล้ว ผู้กระทำก็จะอ้าง เหตุลคหยอนไม่ได้

๒. การที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีคุณงามความดีมาก่อน

๓. การให้ความรู้ เป็นประโยชน์แก่ราชการ

นอกจากนี้ เหตุลคหยอนอื่น ๆ ก็อาจมีขึ้นได้โดยพิจารณาจากพฤติการณ์ของการกระทำต่าง ๆ ซึ่งแสดงถึงเจตนาของผู้กระทำ เช่นกรณีตามอุทธรณ์ การที่ผู้อุทธรณ์มีเจตนาที่จะเปิดเผยความจริงให้แก่สาธารณชน เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งผู้บริสุทธิ์เข้าไปรับใช้ชาติ ก็เป็น เหตุลคหยอนในความผิดฐานประพฤติกว้างอย่างร้ายแรงได้ ดังมีรายละเอียดคือ

ผู้อุทธรณ์ซึ่ง เป็นข้าราชการผู้หนึ่งได้กล่าวในที่ประชุมสาธารณะระบุว่า นักการเมืองผู้หนึ่ง เป็นผู้ทรยศคอกองชาติ เหนือคุณคน ร่วมทุนกับผู้มีอำนาจตั้งพรรคการเมือง ขอบ่าให้ประชาชนเลือกนักการเมืองผู้นี้ หรือผู้สมัครของพรรคนี้ และพรรคอื่นซึ่งระบุชื่อไว้อีก ๓ - ๔ พรรค เพราะเมื่อคิดเป็นนักการเมืองโสโครก และขอให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งผู้สมัครของพรรคอื่นที่ตนระบุชื่อไว้ จึงถูกกรมเจ้าสังกัด ปลดออกจากราชการฐานกบฏหมิ่นเหยียดหยามราษฎรและประพฤติก้าวอย่างร้ายแรง และผู้ถูกลงโทษได้อุทธรณ์ว่าการกระทำของตน เป็นการกระทำฐานะราษฎรสามัญที่มีความหวังใจต่อความอยู่รอดของประเทศชาติ ไม่ได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการใดกระทำนอกเวลาราชการ และได้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้งว่าตนได้กระทำโดยสุจริต ไม่มีเจตนาชั่วร้าย และเชื่อว่าคนมีสิทธิทำได้ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่บังคับอยู่ในขณะนั้น ทั้งตนและนักการเมืองผู้หนึ่งที่ตนกล่าวว่า เขานั้นก็มิได้มีสาเหตุโกรธเคืองกัน เป็นส่วนตัว

ซึ่ง ก.พ. ได้พิจารณาเห็นว่าถ้อยคำของผู้อุทธรณ์มีเจตนามุ่งต่อสาธารณประโยชน์ โดยถือสิทธิส่วนบุคคลว่ากระทำไต่ถามรัฐธรรมนูญ โดยระบุกรณีต่าง ๆ เกี่ยวกับ การทุจริตและคอร์รัปชันของข้าราชการ และการร่วมมือทุจริตและคอร์รัปชันของนักการเมืองบางคนนั้น อาจเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง และเรื่องนี้ ขอเท็จจริงก็ไม่ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ได้แอบอ้างความเป็นข้าราชการมาสนับสนุนการกระทำของตน ทั้งข้าราชการผู้ที่มีได้เป็นผู้มีหน้าที่ในการเลือกตั้งในขณะนั้น จึงไม่ เป็นความผิดตามมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๑ และไม่ เป็นความผิดฐานกบฏหมิ่นเหยียดหยามราษฎร อันจะต้องเป็นการ กบฏหมิ่นเหยียดหยามโดยมีเจตนาชั่วร้าย และต้องเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นระหว่างที่ ข้าราชการซึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กับราษฎร อันมีผลกระทบกระเทือน ถึงฐานส่วนรวมของข้าราชการของรัฐ

แต่จะเป็นความผิดฐานประพฤติก้าวอย่างร้ายแรง หรือไม่นั้น จะต้องพิจารณา เป็นเรื่อง ๆ ไป โดยคำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำ และความรู้อันเกี่ยวของของสังคม ที่มีต่อพฤติการณ์นั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร

ข้อเท็จจริงกรณีนี้ ตามที่ผู้อุทธรณ์ได้กล่าวโจมตีนักการเมืองหลายคนในพรรคการเมืองบางพรรค โดยเฉพาะนาย ก. หัวหน้าพรรค กอ. ว่าได้ทุจริตคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบ (โดยผู้อุทธรณ์ได้อ้างในหนังสืออุทธรณ์ควาว่า "สิ่งที่ได้กล่าวไปนั้นมีหลักฐานอ้างอิงทั้งสิ้น") และในบางกรณีได้ใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม เช่นการอ้างว่านาย ก. จะเป็นมหาหลังการเลือกตั้ง หรืออ้างถึงภริยาของนาย ก. ทำนองประพฤติตัวไม่ดีนั้น

การกล่าวอ้างเช่นนั้น ถ้าเป็นกรณีที่กล่าวอ้างขึ้นลอย ๆ โดยมีเจตนาร้ายและปราศจากหลักฐานอ้างอิงหรืออ้างหลักฐานอันเป็นเท็จ อันเป็นการนำความเท็จมากล่าวโดยจงใจ การกระทำเช่นนี้แม้เพียงครั้งเดียวก็ย่อมถือเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงได้ และในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเป็นกรณีที่กล่าวอ้างโดยมีเจตนาที่ดีต่อส่วนรวม มีพยานหลักฐานอ้างอิงที่เชื่อหรือควรเชื่อได้ว่าการกล่าวอ้างนั้นเป็นความจริง ผู้กล่าวอ้างก็ไม่ควรจะมีความผิดวินัย ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงสำหรับเรื่องนี้ไม่ปรากฏว่าได้มีการสอบสวนไปถึงว่าการกล่าวอ้างของผู้อุทธรณ์เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ปราศจากมูลหรือมีกรณีใดที่เป็นการนำความเท็จมากล่าวโดยจงใจ และปรากฏว่าคดีอาญาที่ผู้อุทธรณ์ถูกผู้เสียหายฟ้อง ก็ได้ถอนฟ้องเสียโดยที่ศาลยังมีคำตัดสิน ดังนั้น จึงยังถือไม่ได้ว่าความประพฤติของผู้อุทธรณ์เป็นความประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

การกล่าวโจมตีพรรคการเมือง เพื่อหวังผลในการเลือกตั้ง ซึ่งในบางครั้งก็ได้ล่วงล้ำเข้าไปในเสรีภาพต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของนักการเมือง เป็นสิ่งที่ปรากฏเป็นปกติในวิถีทางการเมือง ก็มักจะเห็นได้จากกรรฟองร้องเรื่องคดีหมิ่นประมาทในเรื่องการหาเสียงเลือกตั้งมีจำนวนมาก หรือถ้าได้มีการฟ้องร้องกันก่อนการเลือกตั้งก็มักจะถอนฟ้องเมื่อพ้นการเลือกตั้งแล้ว แม้วากรณีโฆษณาเพื่อการเลือกตั้งของผู้อุทธรณ์นี้จะเป็นกรณีที่แตกต่างกับบุคคลอื่น ๆ คือผู้อุทธรณ์ไม่ได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ได้ดำเนินการโฆษณาในฐานะบุคคลภายนอกวงการก็ตาม แต่กระทำได้โดยลักษณะที่ยังพึงได้ว่า

หวังผลให้ประชาชนระมัดระวังในการใช้สิทธิเลือกตั้งของตน และต้องการนำนักการเมืองที่เชื่อว่ามีคุณธรรมจริยธรรมมาเปิดเผยมติต่อประชาชน เพื่อประชาชนจะได้ไม่เลือกตั้งเขาไปเป็นสมาชิกสภาฯ และนอกจากความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อพฤติการณ์อันเป็นปกติของการหาเสียงเลือกตั้งแล้ว ความรู้สึกของประชาชนต่อการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการก็เป็นเรื่องที่ประชาชนรังเกียจ และปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์เป็นข่าวประจำวัน ฉะนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องจึงยังไม่ถึงขนาดก่อให้เกิดความรังเกียจในสังคมอย่างร้ายแรง

ควยเหตุผลดังกล่าว ก.พ. เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องยังถือไม่ได้ว่าเป็นความผิดวินัยฐานดูหมิ่นเหยียดหยามราษฎรและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๘ (ซ) และ (ข) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ แต่การกระทำของผู้ถูกร้องที่ได้ชี้คำสั่งของผู้นับคัมภีร์ชาติที่สังกัดให้ข้าราชการตำรวจวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยผู้ถูกร้องได้ไปกล่าวปราศรัยในทางการเมืองและกล่าวถ้อยคำไม่สุภาพในที่ชุมนุมสาธารณะหลายแห่งหลายครั้ง เป็นการกระทำที่ข้าราชการในฐานะตำแหน่งหน้าที่อย่างผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ยศพันตำรวจตรี ตำแหน่งสารวัตร ไม่ควรกระทำ พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องจึงเป็นการประพฤติดนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ก.พ. จึงลงมติให้เสนอนายกรัฐมนตรีตามนัยมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกอบควย กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ข้อ ๘ เพื่อสั่งการให้กรมตำรวจ เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษปลดผู้ถูกร้องออกจากราชการ เป็นให้ออกจากราชการตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตั้งแต่วันที่ เป็นวันที่มีคำสั่งปลดออกจากราชการ

เป็นคนไป ๑

ตามอุทธรณ์ดังกล่าว นอกจากมีลักษณะที่ทำให้เห็นว่าการกล่าวข้อความ ซึ่งอาจรุนแรงจนกลายเป็นการว่าร้ายผู้อื่นนั้น หากได้กระทำไปโดยไม่มีเจตนาทุจริต แต่เพื่อหวังประโยชน์ให้สาธารณชนได้เลือกผู้แทนที่ดีนั้น ก็เป็นเหตุผลที่ยอมรับได้แล้ว ยังทำให้เห็นว่าการจะพิจารณากรณีใดเป็นเหตุผลที่ยอมรับนั้น ขึ้นอยู่กับฐานความผิด ตลอดจนพฤติการณ์แห่งการกระทำนั้น ๆ เป็นสำคัญ ซึ่งจากอุทธรณ์ดังกล่าว ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมว่าประพฤติก่อความร้ายแรง ซึ่งในความผิดฐานนี้ต้องพิจารณาเจตนาของผู้กระทำและความรู้สึกถึงภัยของสังคม แต่การกระทำของผู้อุทธรณ์ในการกล่าวโจมตีพรรคการเมือง เพื่อหวังผลในการเลือกตั้ง ซึ่งบางครั้งก็ลงดำเข้าไปในเกียรติยศ ชื่อเสียงของนักการเมืองซึ่งเป็นสิ่งที่ปรากฏเป็นปกติในวิถีทางการเมือง และการกระทำของผู้อุทธรณ์ก็เป็นการกระทำเพื่อให้ประชาชนระมัดระวังในการเลือกตั้ง จึงนำพฤติการณ์ที่ตนเอง เชื่อว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันมาเปิดเผย ซึ่งในเรื่องนี้ประชาชนก็รู้สึกในเรื่องการคอร์รัปชันอยู่แล้วว่า เป็นเรื่องน่ารังเกียจ ฉะนั้น การกระทำของผู้อุทธรณ์จึงไม่ก่อให้เกิดความรังเกียจในสังคมอย่างร้ายแรง อันจะเป็นการประพฤติก่อความร้ายแรง

๒.๒ ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้น เนื่องจาก เป็นกรณีที่เกิดขึ้น โดยผู้ร้องทุกข์ เป็นผู้กล่าวหาขึ้นว่า ตนได้รับการปฏิบัติจากผู้บังคับบัญชาโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องและเป็นกรณีที่ไม่ใช่สิทธิอุทธรณ์ ฉะนั้น เหตุผลที่ยอมรับจึงจะไม่นำมาพิจารณาในเรื่องการร้องทุกข์ แต่อาจมองไปในแง่ที่ว่า เป็นเหตุอันควรปรานี เพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้ร้องทุกข์ ตามที่ตนอ้างแสดงความต้องการไว้ ซึ่งทั้งนี้ยอมรับแล้วแต่

มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ครั้งที่ ๖/๒๕๒๐

ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๒๐

คุณพิณิจ ของผู้บังคับบัญชาผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ที่จะเป็นผู้พิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป เช่นกรณีที่คุณบังคับบัญชาแกลงแต่งตั้งให้ไปอยู่ในท้องที่กันดาร เพราะไม่ชอบหน้า ซึ่งผู้ยื่น อารมณ์ร้องทุกข์ได้โดยที่มาตรา ๔๔ วรรคท้าย บัญญัติว่า "ในการเสนอ เพื่อแต่งตั้งข้าราชการ พลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งในรายงานความสมควร พร้อมทั้งเหตุผลไปด้วย" ฉะนั้น เมื่อผู้บังคับบัญชาไม่รายงาน หรือรายงานไม่จริงก็ร้องทุกข์ได้ นอกจากอ้างไปด้วยว่า ผู้บังคับบัญชาไม่ชอบหน้าคน เพราะเหตุใดแล้ว ก็ยังอาจอ้างเหตุอันควรปรานีอื่น ๆ เช่น คนเป็นลูกคนเดียวของมารดา ซึ่งกำลังเจ็บป่วยชรามาก และไม่มีญาติพี่น้องใกล้เคียงพอจะ ดูแลกันได้ หากพาเดินทางไปด้วยก็จะลำบากแก่การรักษาพยาบาล เป็นต้น

๓. แนวหลักเกณฑ์การวินิจฉัย

๓.๑ ในการวินิจฉัยเรื่องอุทธรณ์ ว่าบุคคลใดควรได้รับโทษจากการกระทำ ผิดของตนเพียงใด หรืออีกนัยหนึ่งคือ การกระทำดังกล่าวนั้น เป็นความผิดหรือไม่ เพียงใด และควรได้รับโทษเท่าใด ข้ออ้างอุทธรณ์เพื่อแก้ความนี้ รับฟังหักล้างพอที่จะ ทำให้การกระทำของผู้นั้นไม่ถูกลงโทษใดหรือไม่ หรือมีเหตุอันควรลดหย่อนเพียงใด นั้น นอกจากจะขึ้นกับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีแล้ว ยังขึ้นกับลักษณะของความผิดอีกด้วย เช่นกรณีอุทธรณ์ของข้าราชการ ซึ่งกล่าวโจมตีนักการเมืองต่อนาสาทรณชนกดังกล่าว ข้างตน แต่ไม่มีความผิดฐานประพฤติก่อร้ายแรง เพราะหลักในการพิจารณา ความผิดฐานประพฤติก่อร้ายแรงนั้น ต้องพิจารณาถึงการกระทำและความรู้สึก รังเกียจของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมนั้น ๆ และในความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยาม ราษฎรนั้น จะต้องเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามโดยมีเจตนาราย และต้องเป็นกรณีที่เกิดขึ้น ระหว่างข้าราชการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กับราษฎร อันมีผลกระทบ กระเทือนถึงฐานะส่วนรวมของข้าราชการของรัฐด้วย

วิจารณ์ รัตนาวินิจฉัย. คำอธิบายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

แนวหลักเกณฑ์การวินิจฉัยในเรื่องราวอุทธรณ์นั้น นอกจากเหตุผลหย่อนซึ่งได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว เรื่องแรกที่จะตอ้งคำนึงถึงคือ

๑. การกระทำนั้นเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่ โดยนำหลักเรื่องการพิจารณาและแนวการวินิจฉัยตามบทที่ ๔ มาประกอบ และนำการกระทำนั้นมาพิจารณาพร้อมกับข้ออ้างอุทธรณ์ของผู้ถูกลงโทษ เพื่อให้เห็นเจตนาและพฤติการณ์ที่แท้จริงของผู้กระทำ เช่นในการพิจารณาว่าผู้อุทธรณ์ซึ่งถูกลงโทษได้กระทำความผิดนั้นไปด้วยเจตนาหรือเป็นไปเพราะความประมาท โดยพิจารณาจากพฤติการณ์ของบุคคลนั้นประกอบด้วยสภาพแวดล้อมอันเป็นข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวน เช่นกรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามอุทธรณ์คือ นายสาลี เติมรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ส่ง เสริมสหกรณ์ ๔ ประจำสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ใ้เป็นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษคือ ก.พ.ในการที่ถูกอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์สั่งลงโทษปลดออกจากราชการ ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง กรณี เบิกค่า เบี้ย เลี้ยงและค่าที่พักในการไปราชการ เป็นเท็จและกรณีอื่น ๆ

สำหรับกรณี เบิกค่า เบี้ย เลี้ยงและค่าที่พัก เป็นเท็จนี้ นายสาลี อุทธรณ์ว่าในการเดินทางไปประชุมสมาชิกสหกรณ์คนใด เดินทางไปประชุมสมาชิกสหกรณ์ในท้องที่ต่าง ๆ นอกจากที่ตำบลกัลลหาลวง และตำบลยางหยองควย เช่นที่ตำบลวังไคร้ ตำบลท่าไม้รวก และคนใดพักค้างคืนที่บ้านนายลอมและบ้านนายเจื่อน เพียงแห่งละ ๒ - ๓ วัน เท่านั้น ส่วนวันอื่น ๆ คนใดไปพักค้างคืนที่บ้านนายเมิน ที่ตำบลวังไคร้ และที่บ้านนายชม ที่ตำบลท่าไม้รวกควย แต่ที่เขียนรายงานการเดินทางว่าได้พักค้างคืนที่บ้านนายลอม และบ้านนายเจื่อน ที่ตำบลกัลลหาลวง และที่ตำบลยางหยองเท่านั้น ก็เพื่อสะดวกในการเขียนรายงานเท่านั้น

ตามสำนวนการสอบสวนทางวินัย ปรากฏข้อเท็จจริงเบื้องต้นในเรื่องนี้ว่า นายสาลีได้ทำรายงานการเดินทาง เพื่อขอ เบิกค่า เบี้ย เลี้ยงและค่า เขาที่พักลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๑๕ ว่าคนใดเดินทางไปอบรมชี้แจง เกี่ยวกับวิธีการสหกรณ์ให้แกสมาชิกของสหกรณ์ในท้องที่ตำบลกัลลหาลวง และตำบลยางหยอง ระหว่างวันที่ ๒ - ๑๑

พฤษภาคม ๒๕๑๕ และวันที่ ๑๔ - ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๕ รวม ๒๐ วัน โดยวันที่ ๒ - ๑๑ พฤษภาคม ได้เดินทางไปตำบลกลัดหลวง และได้พักค้างคืนที่บ้านนายล่อม ที่ตำบลกลัดหลวงตั้งแต่วันที่ ๒ - ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๑๕ และในวันที่ ๑๔ - ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๕ ได้เดินทางไปตำบลยางหยอง และได้พักค้างคืนที่บ้านนายเจื่อน ที่ตำบลยางหยอง ตั้งแต่วันที่ ๑๔ - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๕

แต่ในชั้นคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย นายสาส์นให้การว่าคนได้เดินทางไปประชุมสมาชิกสหกรณ์ที่ตำบลกลัดหลวงและที่ตำบลยางหยอง และตำบลอื่น ๆ อีก บางครั้งก็ไปพักค้างคืนที่บ้านนายล่อมและบ้านนายเจื่อน บางครั้งก็ไม่ไปค้างคืน จำไม่ได้ว่าเคยค้างคืนวันใดบ้าง

จากการพิจารณาคำให้การของทุกฝ่ายแล้ว ก.พ. เห็นว่านายสาส์นผู้อุทธรณ์ ได้เบิกเงินค่า เบี้ย เลี้ยงและค่าเช่าที่พัก เป็นเท็จจริง กล่าวคือ นอกจากจะมีคำให้การ ของนายล่อมและนายเจื่อนยืนยันต่อคณะกรรมการสอบสวนว่า นายสาส์นได้เคยเดินทางไป ที่ตำบลกลัดหลวงและที่ตำบลยางหยอง เพื่อประชุมสมาชิกสหกรณ์ก็จริง แต่จะมี ประมาณปีละ ๑ - ๓ ครั้ง เท่านั้น และทุกครั้งจะประชุมเสร็จภายในวันเดียว นายสาส์น ไม่เคยพักค้างคืนที่บ้านของคนทั้งสองเลย นอกจากนี้ยังมีคำให้การของ กรรมการและสมาชิกสหกรณ์คนอื่น ๆ เช่น ประธานกรรมการสหกรณ์และนายเจื่อน นายล่อม กรรมการสหกรณ์ ต่างให้การยืนยันเป็นทำนองเดียวกันว่า นายสาส์น ไม่เคยพักค้างคืนที่ตำบลกลัดหลวง และที่ตำบลยางหยองเลย แม้ว่าในชั้นอุทธรณ์ นายสาส์นจะได้อ้างเอกสารบันทึกของนายล่อมและนายเจื่อน ซึ่งกลับคำให้การ เดิม เป็นว่านายสาส์น เคยมาพักค้างคืนที่บ้านของคนตำบลกลัดหลวง และที่ตำบลยางหยอง แต่จะเป็นวัน เดือนใดบ้างจำไม่ได้ และที่เคยให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนว่า นายสาส์น ไม่เคยพักค้างคืนที่บ้านคนนั้นก็ เพราะเขาใจผิดว่ากรรมการสอบสวนถามว่า นายสาส์น ได้มาพักค้างคืนที่บ้านของคนทั้ง ๑๐ คนหรือไม่ จึงตอบว่าไม่เคยพักค้างคืนเลย ซึ่งที่จริงแล้วนายสาส์น เคยมาพักค้างคืนที่บ้านของพวกคนบางครั้ง ๆ ละ

คำให้การของนายล่อมและนายเจื่อน ซึ่งให้การไว้ต่อคณะกรรมการสอบสวน มีน้ำหนักน่ารับฟังมากกว่า เพราะนอกจากจะเป็นเวลาที่ใกล้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ยังมีคำให้การของคนอื่น ๆ สนับสนุนสอดคล้องและในบันทึกของนายล่อมและนายเจื่อน ที่แนบประกอบอุทธรณ์มา แม้จะกลับคำให้การ เติมว่านายสาลี เคยมาพักค้างคืนที่บ้าน พวกคน แต่ก็ไม่ยืนยันเวลาที่แน่นอน จึงไม่อาจรับฟังหักล้างคำให้การ เติมได้

นอกจากนี้ การที่นายสาลีอ้างว่าที่เขียนรายงานการ เดินทางไปเช่นนั้น ก็เพื่อความสะดวกในการ เขียนรายงานการ เดินทางยังไม่มีเหตุผลน่ารับฟัง และไม่มีเหตุอะไรที่จะต้อง เขียนรายงานการ เดินทาง เช่นนั้น เพราะรายละเอียดในการ เดินทาง จะต้อง เขียนเป็นรายวันทุกวันอยู่แล้ว

ข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงรับฟังได้ว่านายสาลีผู้อุทธรณ์ได้เบิกค่า เบี้ยเลี้ยง เดินทางและค่าเช่าที่พักผิดไปจากที่เป็นจริง ทั้งนายสาลีไม่เคยพักค้างคืนที่บ้านของ นายล่อม นายเจื่อนเลย ถือได้ว่าเป็นการ เขียนรายงาน เดินทาง เพื่อ เบิกค่า เบี้ยเลี้ยง เดินทางและค่าเช่าที่พักเป็นเท็จ

นอกจากกรณีดังกล่าวแล้ว นายสาลียังทำผิดวินัยในกรณีเมื่อรับคอก เบี้ยเงินฝาก ประจำของสหกรณ์แล้วไม่นำลงบัญชีเงินสด หรือมอบให้แก่กรรมการสหกรณ์ กลับเก็บไว้กับตนเองและนำไปชำระ ราคาสินค้าของต่าง ๆ ให้แก่ร้านค้าแทนสหกรณ์ทั้งที่คนไม่มีหน้าที่ แล้วจึงส่งคอกเบี้ยนั้นลงบัญชีโดยนำหลักฐานใบสำคัญคู่จ่ายมาลงบัญชีหักล้างกับ จำนวนเงินที่ได้รับมาในวันที่ยังบัญชีนั้นเอง ซึ่งเป็นเวลาหลังจากรับเงินเป็นเวลา นาน พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นการ ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๔ (ข) แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๘ การที่ถูกปลดคอกจากราชการไปนั้น สมควรแก่การตีความผิดแล้ว เห็นควรยกอุทธรณ์

มติ อ.ก.พ. วิสามัญ เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ในการประชุม
ครั้งที่ ๓๒/๒๕๒๐ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๐

จากอุทธรณ์ของนายสาส์นกังลาว เป็นการแสดงให้เห็นถึงเจตนาที่ชอบ
โดยการเขียนรายงานเป็นเท็จ เพื่อเบิกค่า เบี้ย เลี้ยงและค่าที่พักเป็นเท็จ แต่ไม่เป็น
กรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะถือว่าการ เบิกค่า เบี้ย เลี้ยงและค่าพาหนะนี้เป็นสิทธิ
มีโชหน้าที่จึงไม่ เป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๔ (ข) แห่ง
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ กังลาว

๒. ความร้ายแรงของการกระทำผิด ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป
เช่นในเรื่องชู้สาว หากปรากฏว่ามีพฤติการณ์ในทาง ซึ่งเป็นการผิดศีลข้อ ๓
แห่งพุทธศาสนา ก็ถือได้ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง แต่หากพฤติการณ์ไม่ถึง
ขั้นนั้นก็อาจถูกลงโทษในอีกแง่หนึ่ง เช่นกรณีตามอุทธรณ์

นายธรรม เจ้าหน้าทีสาธารณสุข ๑ ถูกลงโทษตัดเงินเดือน ๑๐ % มีกำหนด
๒ เดือน กรณีมีข้อเท็จจริงคือ นายธรรมได้เดินทางไปติดต่อทำงานของนางสาว
สุมาลี เพื่อปรึกษางานเกี่ยวกับการทำบัญชีเงินสด และการปรับปรุงตกแต่งสถานี
อนามัย แล้วได้พากันไปคูหาห้องตรวจครรภ์ และพูดถึงเรื่องการหอมแก้มก้นของ
ขณะนั้นนายธรรมได้เกิดอารมณ์รักใคร่ขึ้นมากกระทั่งหันหันจึงลวนลามกอดปล้ำนางสาว
สุมาลี แต่นางสาวสุมาลีดิ้นรนป้องกันตัว นายธรรมกล่าวว่าจะมีผู้พบเห็นจึงอุกนางสาว
สุมาลีไปยังห้องพักคนไข้ และพูดขอร้องอย่าให้เรื่องอื้อฉาว และได้เกิดสำนึกผิดขออภัย
ต่อนางสาวสุมาลี และได้ปล่อยนางสาวสุมาลีไป

และมีกรณีนายพานิช เจ้าหน้าทีพัฒนาชุมชน ๑ ถูกลงโทษตัดเงินเดือน ๑๐ %
มีกำหนด ๔ เดือน ในกรณีคือ ตนเองมีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว ไปได้เสีย
กับหญิงอื่นจนตั้งครรภ์ เป็นเหตุให้ถูกร้องเรียน ต่อมาก็ได้ตกลงเลิกเกี่ยวข้องกับหญิงนั้น

มติ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ในการประชุม
ครั้งที่ ๒/๒๕๒๐

โดยนายพานิช ยินยอมส่งเสียดำเนินคดีในคดีละ ๕๐๐ บาท จนกว่าบุตรในท้องจะเกิด
มาเมื่ออายุครบ ๕ ปี ก็จะไปเลี้ยงดูเอง

แต่หากเป็นเรื่องที่มีลักษณะรุนแรง อื้อฉาวมาก กระทบโทษที่จะได้รับก็จะต่าง
ไปเช่น

กรณีนายคิม ถูกลงโทษไล่ออกโดยมีข้อเท็จจริงคือ นายคิมบุกรุกอาหารนาง
ประหยัดเป็นรายเดือน แล้วมีความสนิทสนมกันมากถึงขั้นลักลอบได้เสียดกันหลายครั้ง
ทำให้สามีภริยาหย่าขาดกัน ต่อมานายคิมไต่ถามนายคิม ไต่ถามนายคิมไต่ถาม เป็นสมรสกับนางประหยัดและได้
ให้เงินนายคิมสามปีนางประหยัด ๕,๐๐๐ บาท

แม้อุทธรณ์ทั้งกรณีนายธรรม นายพานิช และนายคิมจะเป็นกรณี อ.ก.พ.
วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ใดวินิจัยไว้ก็ตาม แต่ อ.ก.พ.วิสามัญ
เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ก็ใช้หลักเกณฑ์การวินิจัยในทำนองเดียวกันนี้

๓. บทบัญญัติของกฎหมาย นอกจากผลประโยชน์ของทางราชการในลักษณะ
ที่เป็นเงินทองที่ข้าราชการอาจทุจริตยกออกจากงานในหน้าที่ หรือใช้อิทธิพล เรียกร
ร้องโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่แล้ว บทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องวินัยและการรักษาวินัย
ตลอดจนแนววินิจัยในการลงโทษทางวินัยข้าราชการนั้น ยังมุ่งควบคุมให้ข้าราชการมี
ความประพฤติดีในทุก ๆ ด้านไม่ว่าในเรื่องการพนัน ชู้สาว หรือเรื่องการเสพสุรา ฯลฯ
ซึ่งอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ทางราชการ หรือความเป็นข้าราชการ และความ
ร้ายแรงของโทษ ซึ่งผู้กระทำจะได้รับการยอมรับกับพฤติการณ์ของแต่ละกรณี ซึ่งหากเป็น
เรื่องร้ายแรงอันถือ เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว ก็จะต้องถูกลงโทษถึงออก
จากราชการ แต่หากไม่ร้ายแรงแล้ว ก็อาจถูกลงโทษไม่ถึงออก ซึ่งในการพิจารณา
อุทธรณ์ก็ต้องคำนึงถึงข้อนี้ด้วย

๑๖ อ่างแล้ว, ครั้งที่ ๒๔/๒๕๒๐

๒๖ อ่างแล้ว, ครั้งที่ ๕๔/๒๕๑๘

แต่ในบางกรณีจะมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้ว่า ในกรณีอย่างใดจะถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง อันจะต้องลงโทษถึงออกจากราชการ นอกจากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นหลักในเรื่องวินัยและประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓๘/๒๕๑๙ เรื่องการปฏิบัติตนของข้าราชการพลเรือน คำว่าจ หนวรกิงกลาวในบทที่ ๔ แล้ว ยังมีมติคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นบทบัญญัติเฉพาะเรื่อง และในการพิจารณาข้ออุทธรณ์ก็ควรนำมาพิจารณาประกอบเช่นเดียวกับการลงโทษทางวินัย ดังเช่นจะกล่าวต่อไป

๑. ในเรื่องการเสพสุรา มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดว่า "...ข้าราชการผู้ใดเสพหรือเมาสุรา ในกรณีต่อไปนี้อาจถูกลงโทษสถานหนักถึง ไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ เช่น

- เสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ
- เมาสุราเสียราชการ
- เมาสุราในที่ชุมนุมชนจนเกิดเรื่องเสียหาย หรือเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เช่นกรณีตามอุทธรณ์

นายหวาน เค็มรับราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ๒ เรือนจำจังหวัดอยุธยา ได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษคือ ก.พ. ในการที่ถูกกระทรวงมหาดไทยสั่งปลดออกจากราชการฐานไม่สุภาพเรียบร้อย ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของทางราชการ ประพฤติคนทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ และประพฤติชว้อย่างร้ายแรง

กรณีเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๑๘ นายหวานซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นพักดีเวรกลางคืน ไคเซารับเวรเวลา ๑๖.๓๐ น. แล้วออกไปดื่มสุรานอกเรือนจำจนเมื่ออาการ

มติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว.๒๐๘/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๑๖ เรื่องแนวทางลงโทษข้าราชการ เล่นการพนันและเสพสุรา
ขอ ข.

มีนเมากลับมาปฏิบัติหน้าที่ และกระทำการอันมิชอบสั่งให้ผู้ต้องขัง ตะบองขังอื่นโดยไม่มีเหตุผล และจับมือนักโทษชายแคง ซึ่งเหมือนกะเทยไว้นอกคุกกรง แล้วสั่งให้ผู้ต้องขังอื่นแก่นักโทษชายแคง พร้อมทั้งประกาศแก่ผู้ต้องขังว่าผู้ใดต้องการรวมเพศกับนักโทษชายแคง แล้วให้นักโทษชายแคงไปหาผู้ต้องขังที่ตอบต้องการ จนเกิดการกอดจูบปลุกปล้ำกันขึ้น เป็นเหตุให้นักโทษชายแคงอับอาย และเสียระเบียบวินัยของผู้ต้องขังอย่างยิ่ง พฤติการณ์เป็นการประพฤติก้าวอย่างร้ายแรง อุทธรณ์ของนายหวนไม่มีเหตุที่จะเปลี่ยนแปลงคำสั่งเป็นอย่างอื่น ควรยกอุทธรณ์

๒. ในเรื่องการพนัน มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดว่าการพนันประเภทที่กฎหมายห้ามขาด^๒ ถ้าข้าราชการผู้ใดเล่น ควรวางโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ^๓ และในเรื่องการพนันสลากกินรวบนั้น ก็ให้กวตั้นลงโทษผู้เล่นอย่างน้อยให้ออกจากราชการ^๔ เช่นกรณีตามอุทธรณ์

นายพิบูลย์ ใ้อุทธรณ์คำสั่งในการที่ถูกอธิบดีกรมไปรษณีย์โทร เลขสั่งลงโทษให้ออกจากราชการ ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ฐานประพฤติก้าวอย่างร้ายแรง กรณีร่วมกับพวกลักลอบเล่นการพนัน

มติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ในการประชุมครั้งที่ ๒๕/๒๕๒๐, ๑๔ เมษายน ๒๕๒๐

^๒ พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๕

^๓ มติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว.๒๐๘/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๑๖ เรื่องแนวทางการลงโทษข้าราชการ เล่นการพนันและเสพสุรา ขอ ก.

^๔ มติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ นว. ๒๕๐/๒๕๑๔ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๔ เรื่องการปราบปรามข้าราชการ เล่นการพนันสลากกินรวบ

ประเภทกฎหมายห้ามชาวพนันเอาทรัพย์สินกัน โดยมีข้อเท็จจริงคือ ร.ต.ท.สม ได้ไปจับกุมการลักลอบเล่นการพนันตามที่มีผู้แจ้งมาที่บ้านนายทร โดยเจ้าหน้าที่ทั้งหมดได้ล้อมบ้านนายทร เจ้าของบ้านรองตะโกนจากบริเวณที่ทำการอนามัย ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกันนั้นว่า "ตำรวจมาให้เลิก" ผู้ที่กำลังเล่นการพนันอยู่จึงแตกตื่นวิ่งหนีออกทางหน้าต่างและหลังบ้าน ร.ต.ท.สม พร้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งหมดที่กำลังล้อมบ้านอยู่ จึงเข้าจับกุมผู้เล่นการพนันเหล่านั้นทันที ร.ต.ท.สม เป็นผู้เข้าจับกุมนายพิบูลย์ไค้เองขณะที่ทำการจับกุม นายพิบูลย์ปฏิเสธว่าไม่ไค้เล่น แต่มานั่งเก็บคางให้เจ้าของบ้านในระหว่างรอเจ้าหน้าที่ตำรวจไล่จับกุมผู้หลบหนีนั้น นางบุพา ซึ่งเป็นผู้เล่นการพนันรายหนึ่งที่ถูกตำรวจจับได้ ไค้ขออนุญาตไปปัสสาวะที่บ้านของนายพิบูลย์แล้วหลบหนีไป นายพิบูลย์ไค้ขออนุญาตไปตามนางบุพาให้ไปสถานีตำรวจ ร.ต.ท.สม อนุญาตหลังจากนั้น ๔๕ นาที นายพิบูลย์ยังไม่ตามไปสถานีตำรวจ ร.ต.ท.สมจึงให้ตำรวจไปนำตัวนายพิบูลย์มา หลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจไค้ทำบันทึกการจับกุมอันใหญ่ของหาฟังแล้วผู้ต้องหาอันลงชื่อแค่โดยดี แต่นายพิบูลย์ไม่ยอม เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงไค้หมายเหตุไว้

นายพิบูลย์ อุทธรณ์ว่ามีไค้กระทำผิด เหตุเกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ตำรวจกลั่นแกล้งตน เพราะตน เป็นนักหนังสือพิมพ์ชอบเขียนบทความโจมตีเจ้าพนักงานตำรวจในท้องถิ่น เหตุที่ตนมาสถานีตำรวจ เพราะตำรวจบอกว่าจะขอความร่วมมือ ตนเข้าใจว่าจะถามว่าใคร เป็นเจ้ามือ ใคร เล่นบ้าง ทั้งกรรมการสอบสวนก็ไค้ให้ความเป็นธรรมในการ เรียกบุคคลที่ตนต้องการมาสอบสวน

เมื่อพิจารณาอุทธรณ์แล้ว เห็นว่าการที่นายพิบูลย์ฯ อ้างว่าถูกกลั่นแกล้งจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่น่า เป็นไปได้ เพราะไม่เพียงแต่คำให้การของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะสอดคล้องกันแล้ว คำให้การของพยานที่เล่นการพนันสืบถามด้วยกัน และไม่เคยมียุติเหตุโกรธเคืองกับนายพิบูลย์มาก่อน ก็ให้การสอดคล้องกันว่านายพิบูลย์รวมเล่นการพนันอยู่ด้วย สำหรับพยานของนายพิบูลย์ก็ไม่มีผู้ใด เห็น เหตุการณ์ และไม่มีผู้ใดหักล้างข้อกล่าวหาได้ ส่วนที่นายพิบูลย์อุทธรณ์ว่ามีเหตุโกรธเคืองอาฆาตแค้นกับ

ร.ศ.ท.สม เนื่องจากนายพิบูลย์ เคยเขียนข่าวหนังสือพิมพ์โจมตีญาติของ ร.ศ.ท.สม ผู้จับกุม และนายพิบูลย์ยังเคยร้องเรียนเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และเขียนข่าวโจมตีเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไม่ชอบเสมอ ซึ่งในข้อนี้ศาลก็ได้พิเคราะห์แล้วว่า นายพิบูลย์ จำเลยมิได้สอบถามนายสม พยานโจทก์ในข้อนี้แต่อย่างใด คงมีแต่จำเลยกล่าวอ้างขึ้นมาลอย ๆ

ฉะนั้น ข้ออุทธรณ์ของนายพิบูลย์ว่าศาล เชื่อคำพยานโจทก์ที่ให้การปรัปร่า กลั่นแกล้งตน เพราะมีความอาฆาตแค้นมาก่อนนั้น จึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนข้ออุทธรณ์ที่ว่า คณะกรรมการสอบสวนไม่ให้ความ เป็นธรรมในการสอบ พยานที่ตนอ้าง คือนายคิษฐุ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ และนายชาติ ซึ่งเป็นบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์อีกฉบับหนึ่ง ในข้อที่ว่านายพิบูลย์ เป็นนักสู้ เรื่องทุจริตเพียงใด และอ้าง นายกุล เป็นประจักษ์พยานที่จะยืนยันได้ว่าขณะ เกิดเหตุตำรวจจับกุมนั้น นายกุลนั่งคุยอยู่ กับคนที่บ้านของตน และอ้างแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษา ซึ่งจะสามารถยืนยันได้ว่าตนป่วย เป็นโรคความดันค่าเพียง ๓๕ ไม่สามารถนั่งนาน ๆ ได้ ในเรื่องนี้ปรากฏว่าในชั้น กรรมการสอบสวน นายพิบูลย์ อ้าง เพียงนายคิษฐุคนเดียว ซึ่งคณะกรรมการสอบสวน ก็ได้บันทึก เหตุข้อซึ่งที่ไม่ได้สอบสวนปากคำนายคิษฐุไว้ว่า นักสอบปากคำ ๒ ครั้ง แต่ ไม่พบ และเห็นว่ามีไซพยานในประเด็นสำคัญ จึงงดการสอบสวน ซึ่งนายพิบูลย์ก็รับว่า นายคิษฐุติดการออกปราศรัยหาเสียง จึงนำตัวมาพบกรรมการสอบสวนไม่ได้ ซึ่งในการพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่า แม้จะสอบสวนพยานปากนี้ได้ก็หาทำให้ขอเท็จจริง เปลี่ยนแปลงไปไม่ เพราะมีไซพยานที่จะยืนยันได้ว่า เล่นการพนันหรือไม่

ส่วนพยานอื่นอีก ๓ คนที่นายพิบูลย์อ้างนั้น เห็นว่าจากการยอมรับของ นายพิบูลย์เองว่า นายชาติ เป็นพยานในเรื่องว่าตนเป็นผู้ต่อสู้การทุจริตของข้าราชการ เท่านั้น ส่วนแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาลก็ไม่อาจเชื่อ เพียงแต่กล่าวลอย ๆ สำหรับ นายกุล ซึ่งนายพิบูลย์อ้าง เป็นประจักษ์พยานยืนยันได้ว่าขณะ เกิดเหตุจับกุมนั้นตนคุยกับ นายกุลในห้องของตน แต่ในชั้นศาลนายพิบูลย์ก็มีใ้ใจอ้างไว้ ซึ่งหากมีข้อต่อสู้ข้อจริง

นายพิบูลย์ก็ควรอ้างไว้แต่แรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นพนักงานสอบสวนนายพิบูลย์ก็อ้างว่าไปช่วยเจ้ามือเก็บคาง จึงเห็นได้ว่าพยานปากนี้ถึงไต่ถามก็ไม่มีน้ำหนักแต่อย่างใด ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าการที่คณะกรรมการสอบสวนมิได้สอบปากคำบุคคลเหล่านี้ไว้ ก็หาทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปไม่ จึงเห็นว่าอุทธรณ์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

จากพยานหลักฐานและเหตุผลดังกล่าว ทั้งไต่ถามนายพิบูลย์ได้กระทำผิดรวมเล่นการพนันไหลิบแถมทำนองแปลกแก่กับบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลได้พิพากษาว่าได้กระทำผิดจริง อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๗ นั้น เป็นการเหมาะสมแก่กรณีแล้ว อุทธรณ์ของนายพิบูลย์ไม่มี เหตุที่จะเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษเป็นอย่างอื่นได้ ควรยกอุทธรณ์

๓. สำหรับในกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการ เกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรนั้น มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดว่าเป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งควรไล่ออกจากราชการ จะปราณีลดหย่อนผ่อนโทษลงได้ก็เพียงปลดออกจากราชการ ^๒ กรณีที่เป็นผู้ไม่เคยกระทำผิดมาก่อนก็ดี หรือมีเหตุอันควรปราณีอื่นใดไม่เป็นเหตุเพียงพอที่จะลดหย่อนผ่อนโทษลง เป็นให้ออกจากราชการได้ เช่นกรณีตามอุทธรณ์

นายแก้วฯ ได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษให้ออกในกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกัน เกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มี เหตุผลอันสมควร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มติ อ. ก. พ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ในการประชุมครั้งที่ ๒๒/๒๕๒๐, ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๐

^๒ มติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว.๑๒๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๓ เรื่องการลงโทษข้าราชการผู้กระทำผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

นายแก้ว อุทธรณ์วโรชราชการไปจริง เนื่องจากมีปัญหาดังครอมครว คือภรรยาซึ่งป่วย เป็นโรคประสาทไต่หายไปจากบ้าน คนจึงออกติดตามมุ่งจะหาภรรยา ให้พบอย่าง เดียว ทำให้ขาดความยังคิดไม่ได้คิดออกรายงานผู้บังคับบัญชา เมื่อตามพบ คัวจึงกลับมารายงานและยื่นใบลา จึงขอความปรานี

ก.พ. ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า เรื่องนี้เมื่อเท็จจริงจะปรากฏว่านางพรณีภรรยา นายแก้วฯ มีประวัติการป่วย เป็นโรคประสาทชนิดวิตกกังวลและเศร้า เคยรักษาตัวที่ โรงพยาบาลสมเด็จ เจ้าพระยา และต้องรักษาตัว เป็นระยะ ๆ ตลอดมากับมีบุตร เล็ก ๆ อยู่ ๑ คน และระยะที่นายแก้วละทิ้งหน้าที่ราชการนั้น นางพรณีได้หายไปจากบ้าน มีผู้นำมาส่งที่บ้านญาติทางสามีที่ถนนรามอินทรา พักอยู่ประมาณ ๑๗ วัน นายแก้วจึงไป รับตัวกลับจริงก็ตาม แต่ตามคำของนายแก้วเองได้ความว่า ภรรยาหายไปจากบ้าน ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๘ คนได้เริ่มออกตามหาตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ โดยฝากบุตร เล็ก ๆ ให้เพื่อนบ้านช่วยเลี้ยงดู ส่วนตนเองตามหาภรรยาไปตาม บ้านญาติ พอดกเย็นก็มารับบุตรซึ่งฝากเลี้ยงไว้ แสดงให้เห็นว่านายแก้วตามหาภรรยา อยู่ในกรุงเทพมหานครนั้นเอง และหลังจากตามหาภรรยาในวันเสาร์ - อาทิตย์ที่ ๑ - ๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ แล้ว ก็น่าจะมีเวลาไปติดต่อขอลาต่อผู้บังคับบัญชาได้ เพราะบุตรก็ ฝากเพื่อนบ้านเลี้ยงไว้ชั่วคราวแล้ว ประกอบกับนายแก้วรับราชการมานานถึง ๘ ปี ย่อมทราบระเบียบเกี่ยวกับเรื่องการลาดี ข้ออ้างที่ว่าขาดความยังคิดมุ่งที่จะตามหา ภรรยาให้พบนั้น เป็นข้อแก้ตัวที่ฟังไม่ขึ้น เพราะมีไซ้เป็นเวลา ๑ หรือ ๒ วัน การที่ นายแก้วละทิ้งหน้าที่ไปถึง ๑๘ วัน โดยมิได้ทำคามระเบียบดังกล่าว ถือได้ว่าไม่มีเหตุผล อันสมควร เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต้องคามมติคณะรัฐมนตรีที่ นว. ๑๒๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๓ กำหนดให้ถือ เป็นหลักปฏิบัติลงโทษถึงไล่ออกหรือปลดออก จากราชการอยู่แล้ว การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษเพียงให้ออกจากราชการยังไม่ได้ มาตราฐานระดับโทษ จึงลงมติให้เสนอ นายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราช บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกอบกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๐ (๒๕๑๘)

ขอ ๔ เพื่อสั่งการให้กรมเจ้าสังกัดเพิ่มเติมโทษเป็นปลดนายแก้วออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๔ ซึ่งเป็นวันทราบคำสั่งเดิมเป็นต้นไป

๔. กรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการนั้น ให้ถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงควรไล่ออกจากราชการ จะปราณีลดหย่อนลงได้ก็เพียงปลดออกจากราชการ การที่นำเงินที่ทุจริตยกออกไปแล้วมาคืนก็ การที่เป็นผู้ที่ไม่เคยกระทำผิดมาก่อนก็ดี หรือมีเหตุอันควรปราณีอื่นใดไม่เป็นเหตุเพียงพอที่จะลดหย่อนผ่อนโทษลง เป็นให้พ้นออกจากราชการได้^๒ คงมีกรณีตามอุทธรณ์ที่น่าสนใจคือ

นายชัย เสมียนตราจังหวัด ทำหน้าที่หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีหน้าที่เบิกจ่ายเงินองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเงิน ร.พ.ช. ใ้ถอนเงินจากธนาคารและบัญชี เงินสดแล้วนำไป เป็นประโยชน์ส่วนตัว

นายชัย อุทธรณ์คำสั่งลงโทษปฏิเสธว่ามีใ้ทุจริตต่อหน้าที่ราชการถอนเงินไปหมุนใช้ เป็นประโยชน์ส่วนตัวแต่อย่างใด และอ้างว่าหลังจากที่ตนได้มอบฉันทะใ้นางศรีไปถอนเงินในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๔ แล้ว หลังจากนั้นนางศรีจะนำไปถอนเงินจำนวนเท่าใดและนำไปใ้ใ้ใครคนไม่ทราบ

ข้ออุทธรณ์ดังกล่าว เป็นการขัดกับคำใ้การในชั้นกรรมการสอบสวนทางวินัยใ้ประเด็นที่ว่า เสมียนตราจังหวัดคือนายชัยนั้น ใ้รับเงินจำนวนดังกล่าวใ้หรือไม่ เพราะตามสำนวนการสอบสวนทางวินัยนั้น ปรากฏว่านางศรีและนายชัยใ้การสอคล้องกันทั้งใ้ชั้นคณะกรรมการสอบสวน เดิม และสอบสวนเพิ่มเติม ตลอดทั้งความใ้ปรากฏ

มติ อ. ก. พ. วิสามัญ เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ใ้การประชุมครั้งที่ ๒๕/๒๕๒๐, ๑๔ เมษายน ๒๕๒๐

^๒ มติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่นว. ๑๒๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๓ เรื่องการลงโทษข้าราชการผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ตามบันทึกของนายชัย ซึ่ง เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดขออนุญาตถอนเงินฝากจากธนาคาร
 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อใช้จ่ายตามโครงการ แต่ปรากฏตามหนังสือซึ่ง
 กระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า นายชัยมิได้ใช้จ่ายเงินไปตามที่ได้รับอนุมัติแต่อย่างใด ทั้ง
 มิได้ลงบัญชี เป็นเวลานาน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ตามข้ออ้าง
 อุทธรณ์ของนายชัยเอง ประกอบกับบันทึกลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม จึงกล่าว พฤติการณ์ของ
 นายชัยก็จะเป็นการร่วมกับนางศรีนำเงินไปหมุนใช้ เป็นประโยชน์ส่วนตัว เพราะในฐานะ
 ที่ตนเอง เป็นเสมียนตราจังหวัด เป็นผู้เซ็นใบมอบฉันทะให้ไปถอนเงิน และทำหน้าที่
 หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งต้องรับผิดชอบในการลงบัญชีของ
 พนักงานบัญชี แต่กลับปรากฏว่าในกรณีนี้ หลังจากถอนเงินจากธนาคารแล้ว ก็ไม่ได้มี
 การลงรับเข้าบัญชีเงินสดแต่อย่างใด และเมื่อพิจารณาถึงระยะเวลา นับแต่วันที่นายชัย
 ได้มอบให้นางศรีไปถอนเงินคือวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ถึงวันที่ตนย้ายไปจากจังหวัดเชียงราย
 ในวันที่ ๑๒ กันยายน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ตนยังดำรงตำแหน่ง เสมียนตราจังหวัดอยู่
 คิดต่อมาหลังจากถอนเงินแล้วถึง ๓ เดือนเศษ ประกอบกับนายชัยมีอายุราชการถึง
 ๔๐ ปีเศษ ดังนั้นหากนายชัยมิได้ร่วมกับนางศรีทุจริตแล้ว นายชัยก็ย่อมจะทราบว่า
 นางศรีได้เบิกค้ำทรพย์ไปหมุนใช้ เป็นประโยชน์ของตน ในฐานะผู้บังคับบัญชา ก็ควรมีการ
 ลงโทษทางวินัยแก่นางศรี แต่ข้อเท็จจริงก็ไม่ปรากฏว่าได้มีการกล่าวโทษหรือลงโทษ
 กันขึ้นแต่อย่างใด จนกระทั่งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมาตรวจพบว่า เงินขาดบัญชี
 และต่อมานายชัยก็เป็นผู้ส่งใช้ เงินคืนจนกระทั่งครบถ้วน และโดยลักษณะของ เหตุการณ์แล้ว
 ก็ไม่อาจ เชื่อได้ว่านายชัย ซึ่งมีตำแหน่ง เสมียนตราจังหวัดจะยอมให้พนักงานบัญชีคือ
 นางศรี เก็บเงินเอาไว้ โดยตนไม่ทวงถามถึง ๓ เดือนเศษ ทั้งที่ตนก็ยังอยู่ที่จังหวัด
 เชียงรายด้วยกัน และตนก็เป็นผู้ถือกุญแจกำปั่นบรรจุเงินแคตู้เดียว ดังนั้นข้ออ้างอุทธรณ์
 ที่ว่าตนมิได้ทุจริตนำเงินไปหมุนใช้ เป็นประโยชน์ส่วนตัวจึงไม่อาจรับฟังได้

พฤติการณ์ของนายชัยจึง เป็นการถอนเงินของทางราชการจากธนาคาร และ
 บัญชีเงินสดแล้วไม่ส่งลงบัญชีตามระเบียบ จนกระทั่งถูกตรวจสอบ เข้าลักษณะเป็นการ
 นำเงินของทางราชการไปหมุนใช้ เป็นประโยชน์ส่วนตัว อันเป็นการกระทำผิดวินัย

อย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง การที่อธิบดี
สั่งปลดออกจากราชการไปนั้น สมควรแก่กรณีความผิดแล้ว เห็นควรยกอุทธรณ์

นอกจากนี้ยังมีกรณีกฎหมายบังคับในเรื่องอื่น ๆ อีก ซึ่งอาจเป็นประกาศ
คณะปฏิรูป มติคณะรัฐมนตรี เช่นในเรื่องกรณีทุจริตในการสอบเพื่อป้องกันปราบปราม
มิให้มีการทุจริตในการสอบแข่งขัน หรือสอบคัดเลือกในการเข้ารับราชการ หรือในการ
เลื่อนชั้นของข้าราชการ หากข้าราชการผู้ใดทุจริตหรือพยายามทุจริตในการสอบให้
ลงโทษสถานหนัก ^๒ เป็นต้น

๔. ฐานะของผู้กระทำผิด ถึงแม้ว่าตามหลักการที่ว่าการลงโทษเพื่อการ
ทดแทน จะทำให้เห็นว่าการพิจารณาคดีความผิดวินัยนั้น ไม่ว่าผู้กระทำจะดำรงตำแหน่ง
ใด ก็ควรรับโทษสถานเดียวกัน หากใดทำผิดในลักษณะเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงระดับ
ตำแหน่ง การใช้ดุลพินิจ พิจารณาซึ่งนำหนักพยานหลักฐานก็ต้องเป็นไปเช่นเดียวกัน เพื่อ
ความเป็นธรรม เช่นนาย ก. ดำรงตำแหน่งอธิบดี มีพฤติการณ์ไปในทางทุจริต เบียดบัง
เอาเงินของทางราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว กับนาย ข. ซึ่งดำรงตำแหน่งเสมียน
พนักงาน ถ้ามีพฤติการณ์เช่นเดียวกับนาย ก. ก็ต้องพึงว่าบุคคลทั้งสองกระทำการทุจริต
เช่นกัน โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาความแตกต่างของตำแหน่งหน้าที่ คงดูเพียงการกระทำ
เป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม ฐานะของผู้กระทำผิดก็ย่อมถูกนำมาพิจารณาในเรื่องการกระทำ
ผิดวินัยด้วยเสมอ ฐานะของผู้กระทำผิดในที่นี้หมายถึง ตำแหน่ง ความรู้ความสามารถ
ประสบการณ์ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความประพฤติทั่วไปของเขาก่อนมีการกระทำผิด

มติ อ. ก. พ. วิสามัญ เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ในการประชุมครั้งที่
๑๒/๒๕๑๘, ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๑๘

^๒ มติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร.๐๔๐๑/ว.๕๐
ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๑๑, เรื่องการลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยกรณีทุจริต
ในการสอบ

ความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจนความเข้าใจในงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณี
ความผิดซึ่ง เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทวงราชการ โดยเฉพาะทุจริต
เช่น เป็นเจ้าพนักงานป่าไม้ แออาจว่าไม่ระเบียบเกี่ยวกับการตีตราชักลาก ซึ่งตนเอง
ปฏิบัติงานนั้นอยู่นานถึง ๒ ปีแล้ว ทั้งนี้ก็ไม่อาจรับฟังได้ แ่หากเขาเพิ่ง เขารับราชการ
๒ อาทิตย์ ทั้งนี้การอ้างว่าไม่ระเบียบก็อาจรับฟังได้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การที่จะพิจารณาว่าบุคคลนั้น ๆ กระทำผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในกรณีทุจริตคอหนาทหรือ ไม่นั้น ในทางปฏิบัติก็จะเพ่ง เล็ง ไปในลักษณะของพฤติกรรม
ต่าง ๆ และฐานะของบุคคลในระกันั้นว่าควรรู้ว่าการกระทำดังกล่าว เป็นความผิดแล้ว
ยังจงใจทำหรือไม่ ทั้งนี้จึงมีผลทำให้เกิดแนวความคิดว่าบุคคลใ้รับราชการในตำแหน่ง
ใดมานานก็ควรต้องรู้ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในตำแหน่งนั้น ๆ เป็นอย่างดี และเมื่อมี
การกระทำผิดระเบียบในลักษณะที่ไม่น่า เป็นไปได้ ก็ถือว่าเป็นการกระทำที่มีลักษณะผิดปกติ
อันควรสัง เกตว่าเป็นพฤติกรรมที่สอไปทางทุจริต หรือเป็นการกระทำโดยมิชอบหรือไม่
ซึ่งในกรณีนี้การมีอายุราชการนานจึงมิได้ถูกพิจารณาให้เป็นคุณ แต่กลับถูกมองในแง่ว่า
เป็นผู้ระเบียบดี จึงใช้ไหวพริบเล่ห์เหลี่ยมหลีก เลี่ยงระเบียบเพื่อหาประโยชน์ได้ตัว เช่น
ในกรณีตามอุทธรณ์

นายมวญและนายเพชร อุทธรณ์คำสั่งลงโทษเรื่องนี้ขอ เท็จจริงฟังได้ว่า
เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ชาวสารในท้องตลาดมีราคาสูงขึ้น นายมวญ ซึ่งขณะนั้นรับราชการ
ตำแหน่งผู้วาราชการจังหวัด ได้นำเข้าปรึกษาที่ประชุมกรรมการจังหวัดและนายอำเภอ
มอบให้พาณิชย์จังหวัดไปติดต่องกรมการค้าภายใน เกี่ยวกับที่จะขอซื้อข้าวสารราคาถูจาก
องค์การคลังสินค้าไปจำหน่ายในนามของจังหวัด หลังจากนั้นได้มีประชุมคณะกรรมการ
อำนวยการสโมสรราชการ ซึ่งนายมวญเป็นนายกกรรมการและนายเพชรรองผู้
ราชการจังหวัดเป็นปฏิคม ตลอดจนให้ผู้จัดการสโมสรราชการทำสัญญากู้ยืมเงินของ
สโมสรร เป็นทุนหมุนเวียนซื้อข้าวสารไปจำหน่าย การจัดซื้อข้าวสารราคาถูจากองค์การ
คลังสินค้าในนามของจังหวัดนี้ โดยมีพาณิชย์จังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบจัดทำเรื่อง

ขอซื้อข้าวสาร เป็นงวค ๆ แต่พาณิชย์จังหวัดกลับชักนำภรรยาของผู้จัดการสโมสร
 ชาราชการ ไปขู่ยืม เงินจากนายพงษ์ พอคำไป เป็นทุนหมุนเวียนซื้อข้าวสาร โดยไม่มีการ
 ทำสัญญาเงินของสโมสรชาราชการ ซึ่งนายมวญฯ ผู้วาราชการจังหวัดก็ทราบดี
 นายมวญฯ ผู้วาราชการจังหวัดไ้ร่วมกับพาณิชย์จังหวัดจัดการให้นายพงษ์ฯ พอคำเข้ามา
 เป็นผู้ซื้อข้าวสารราคาถูกจากองค์การคลังสินค้าในนามของจังหวัด อันเป็นการฉกฉวย
 ของที่ประชุมกรรมการอำนวยการสโมสร ในชั้นแรกนายมวญฯ ก็มีหนังสือขอซื้อข้าวสาร
 ราคาถูกจากองค์การคลังสินค้าให้นายพงษ์ฯ ไปซื้อ เพียง เดือนละ ๑๐๐ กระสอบ ครั้น
 ต่อมาในเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ นายมวญฯไ้ร่วมกับพาณิชย์จังหวัดมีหนังสือขอซื้อข้าวสาร
 ราคาถูกจากองค์การคลังสินค้าให้นายพงษ์ฯ พอคำไปซื้อ โดยขอซื้อข้าวสาร เพิ่มจำนวนมากขึ้น
 ถึง ๒ ครั้ง ครั้งแรกขอซื้อ เป็นจำนวนถึง ๓,๐๐๐ กระสอบ (ได้รับอนุมัติ ๕๐๐ กระสอบ)
 และครั้งที่ ๒ ขอซื้อ ๑,๒๐๐ กระสอบ (ได้รับอนุมัติ ๕๐๐ กระสอบ) โดยอ้างเหตุผลความ
 จำเป็น เป็นให้จิวจังหวัดขาดแคลนข้าว ประชาชนและหน่วยราชการ เช่น โรงพยาบาล
 โรงเรียนและอำเภอต่าง ๆ กำลังได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากหาซื้อข้าวไม่ได้ และ
 ขอให้จังหวัดบรรเทาความเดือดร้อน จึงขอซื้อข้าวจำนวนมากไปจำหน่ายแก่ประชาชน
 หน่วยราชการและอำเภอต่าง ๆ รวม ๑๐ อำเภอ ทั้ง ๆ ที่นายมวญฯ ทราบดีว่าจังหวัด
 ไม่ได้กับขาดแคลนข้าวสาร เจ้า การอ้างเหตุผลความจำเป็นอัน เป็นเท็จ ไปในหนังสือก็
 เพื่อช่วยให้นายพงษ์ฯ พอคำซื้อข้าวสารราคาถูกได้เป็นจำนวนมากขึ้น โดยไม่มีการ
 ควบคุมให้นายพงษ์ฯ นำข้าวสารไปจำหน่ายที่จังหวัดให้ครบถ้วนตามจำนวนที่ซื้อไป และ
 ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๖ ก็มีหนังสือขอซื้อข้าวให้นายพงษ์ฯ ไปซื้อ เป็นจำนวน ๕๐๐
 กระสอบ เช่นเดียวกันอีก ขณะนั้นแก่นายมวญฯ ไ้ไกลจะขายแล้ว นายมวญฯ ยังได้มี
 บันทึกรับมอบหมาย เป็คของให้พาณิชย์จังหวัด ซึ่งไ้รวมมือกันมาแต่คนลงชื่อในหนังสือขอซื้อ
 ข้าวงวดต่อไปได้ด้วย ทั้ง ๆ ที่รองผู้วาราชการจังหวัดก็มีอยู่ ข้าวสารราคาถูกที่นายพงษ์ฯ
 พอคำซื้อจากองค์การคลังสินค้าในนามของจังหวัดไปได้เป็นจำนวนมาก โดยความช่วยเหลือ
 ของนายมวญฯ ผู้วาราชการจังหวัด กับพาณิชย์จังหวัดนี้ นายพงษ์ฯ ได้จำหน่ายเอากำไร

เสียที่กรุงเทพมหานคร เป็นส่วนใหญ่ สำหรับในเรื่องการแบ่งผลกำไร แม้นายพงษ์
 จะให้การ เพียงว่าได้แบ่งให้พาณิชย์จังหวัดกระสอบละ ๑๐ บาท และว่า เมื่อปลายเดือน
 ธันวาคม ๒๕๑๖ พาณิชย์จังหวัดมาบอกว่ามีความจำเป็นจะต้องเอาเงินให้เจ้านาย
 คนจ่าย เช็คเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท ให้พาณิชย์จังหวัดรับไปและพาณิชย์จังหวัดเป็นผู้ไปรับเงิน
 จากธนาคาร ไม่ยืนยันว่าได้ให้ผลประโยชน์แก่นายมวณา โดยตรงก็ตาม แต่พฤติการณ์ของ
 นายมวณา ที่ได้จัดการให้นายพงษ์ พอล่าเข้ามา เป็นผู้ซื้อข้าวสารราคาถูกจากองค์การ
 คลังสินค้าในนามของจังหวัด และช่วยให้นายพงษ์ ซื้อข้าวสาร เพิ่มมากขึ้นได้เป็นจำนวน
 มากโดยไม่ชอบตามที่ฟังได้ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่านายมวณา ได้อาศัยอำนาจหน้าที่
 ราชการแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองและผู้อื่นโดยไม่ชอบ นอกจากนั้น ข้อเท็จจริง
 ยังฟังได้ต่อไปอีกว่า เมื่อนายมวณา ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดอีกจังหวัด
 หนึ่ง ซึ่งมีนายมนตรีพอล่า เป็นผู้จัดซื้อ และจำหน่ายข้าวสารราคาถูกขององค์การคลัง
 สินค้าในอัตราเดือนละ ๓๕๐ กระสอบ นายมวณา ก็จัดการมีหนังสือขอซื้อข้าวสารราคาถูก
 ในนามของจังหวัดตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๑๗ เป็นต้นไป โดยขอซื้อเพิ่มจำนวนมากขึ้น
 เป็นครั้งละ ๑,๐๕๐ ถึง ๑,๒๐๐ กระสอบ โดยอ้างเหตุผลความจำเป็นอันเป็นเท็จ
 เช่นเดียวกับที่ได้ดำเนินการทางจังหวัดเดิมอีก และขอให้นายมนตรีแบ่งโควตาข้าวที่
 เพิ่มขึ้นให้นายชาย (พี่ชายของนายพงษ์ ซึ่งนายมวณา ให้เป็นผู้ซื้อข้าวสารราคาถูกทาง
 จังหวัดเดิม) นายมนตรียอมแบ่งให้ ๒ งวด ๆ ละ ๗๐๐ กระสอบ และจะไม่ยอมแบ่งให้
 ต่อไป นายมวณา ก็ถอนนายมนตรีออกจากการเป็นผู้ซื้อข้าวสารราคาถูก แล้วจัดการมอบ
 ให้นายชายฯ เป็นผู้ซื้อข้าวสารแทน และนายชายฯ ก็เอาข้าวสารราคาถูกที่ซื้อจาก
 องค์การคลังสินค้าในนามของจังหวัดนี้โดยความช่วยเหลือของนายมวณา จำหน่ายเอา
 กำไร เสียที่กรุงเทพฯ เช่นเดียวกันอีก

อ.ก.พ. การอุทธรณ์ฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของนายมวณา เป็นการ
 กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ส่วนนายเพชร ขอเท็จจริงทั้งไควว่าเมื่อนายมวญย้ายไป นายเพชรได้
 คำร้งตำแหน่งผู้วาราชการจังหวัดคอกจากนายมวญ หลังจากนั้นนายเพชร ก็จัดการ เปลี่ยน
 ตัวผู้ซื้อชาวสารราคาถูกจากองค์การคลังสินค้าโดย เปลี่ยนจากนายพงษ์ เป็นให้นายเตี้ย
 พอคอีกคนหนึ่ง เป็นผู้ดำเนินการซื้อชาวสารราคาถูกในนามของนายเอิบ หลานภรรยา
 ของนายเตี้ยและนายเพชร ได้เริ่มลงชื่อในหนังสือขอซื้อชาวสารราคาถูกจากองค์การ
 คลังสินค้า เมื่อ เดือนมีนาคม ๒๕๑๗ โดยขอซื้อ เป็นจำนวน เพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวน
 ๖,๐๐๐ กระสอบ อ้างว่าตามที่เดิมจังหวัดได้รับอนุมัติให้ซื้อ เดือนละ ๒,๐๐๐ กระสอบ
 ไม่เพียงพอความต้องการของประชาชนที่เดือดร้อนในท้องที่อำเภอต่าง ๆ ที่ท่านาไม่ไคณ
 จะต้องจัดหาข้าวไปบรรเทาความเดือดร้อนแก่ ๔ อำเภอ กับ ๒ ถึงอำเภอ ซึ่งเป็นข้ออ้าง
 ที่เป็นเท็จ แล้วสั่งให้พาณิชย์จังหวัดมอบหนังสือขอซื้อชาวสารนั้นให้นายเตี้ย ไปเพื่อซื้อ
 ชาวสารราคาถูกจากองค์การคลังสินค้า ทั้งนี้โดยนายเพชรได้รับรถยนต์ไฮลเดิน ๑ คัน
 ราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาทเศษ ที่นายเตี้ยซื้อให้ เป็นค่าตอบแทน

อ. ก. พ. การอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของนายเพชร ดังกล่าว
 เป็นการกระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
 นอกจากกรณีดังกล่าวแล้ว นายเพชรยังได้กระทำผิดอีกกรณีหนึ่ง คือ เมื่อองค์การบริหาร
 ส่วนจังหวัดได้รับเงินอุดหนุนงบประมาณศึกษาปี ๒๕๑๗ เป็นค่าก่อสร้างอาคาร เรียน
 บ้านพักครู โรงฝึกงานเป็นเงิน ๔ ล้านบาทเศษ นายเพชรได้ดำเนินการจ้างโดยวิธี
 พิเศษ หลีกเลี่ยงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ้างของหน่วยงานบริหาร
 ส่วนท้องถิ่น ที่ให้อำนาจผู้วาราชการจังหวัดเฉพาะการจ้างที่มีค่าจ้างคราวหนึ่งไม่เกิน
 ๒๕๐,๐๐๐ บาท ถ้าเกินกว่านั้น ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้อนุญาต นายเพชรก็แยก
 ทำสัญญาจ้างก่อสร้างออกเป็นหลายสัญญา ให้อยู่ในวงเงินที่ตนจะดำเนินการจ้างเองได้
 ทั้ง ๆ ที่ผู้รับจ้างเป็นคนเดียวกัน อันเป็นการจงใจหลีกเลี่ยงระเบียบกระทรวง
 มหาดไทยด้วย

อ. ก. พ. อุทธรณ์ฯ เห็นว่าการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งไล
 บุคคลทั้งสองออกจากราชการไปนั้น สมควรแก่กรณีแล้ว ไม่มีเหตุที่จะเปลี่ยนแปลงคำสั่ง
 ลง เป็นเป็นอย่างอื่นได้ ควรยกอุทธรณ์ ๒ รายนี้

ก.พ. ได้พิจารณาแล้ว ลงมติเห็นชอบด้วยกับความเห็นของ อ.ก.พ. การ
อุทธรณ์^๑

๓.๒ แนวหลักเกณฑ์การวินิจฉัย เรื่องร้องทุกข์

ก่อนยื่นอุทธรณ์คดีข้อหาซึ่งได้รับเรื่องราวร้องทุกข์ของตัวคนเป็นผู้มีอำนาจในการ
พิจารณาตามกฎหมาย^๒ หรือไม่ เช่น เมื่อเหตุที่เกิดเรื่องร้องทุกข์เกิดจากอธิบดี
แต่ผู้ร้องทุกข์มาร้องทุกข์ต่อ ก.พ. ทั้งนี้ ก.พ. ย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาได้

เมื่อปรากฏว่า เรื่องร้องทุกข์นั้นอยู่ในอำนาจตน ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณา
ได้แล้ว ก็ต้องมาพิจารณาในประเด็นที่ว่า เรื่องราวดังกล่าวเป็นเรื่องที่อาจร้องทุกข์ได้
ตามกฎหมายหรือไม่^๓

เมื่อพิจารณาได้ความสมบูรณ์แล้วทั้ง^๒ ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ก็ต้องมา
พิจารณาจากเนื้อหาสาระในเรื่องร้องทุกข์นั้นเอง ที่ว่าได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
ไม่ถูกต้อง หรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามกฎหมายนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งผู้บังคับบัญชาก็
ต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณา ในทั้งข้อเท็จจริงโดยอาศัยหลักความยุติธรรมและข้อกฎหมาย
โดยอาศัยหลักเกณฑ์ในการตีความกฎหมาย ใช้กฎหมายด้วยความสุจริตมาพิจารณา หาก
ปรากฏว่าผู้ร้องทุกข์ได้รับการปฏิบัติโดยไม่ถูกต้อง หรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้อง
ตามกฎหมายแล้ว ผู้บังคับบัญชาผู้พิจารณาย่อมมีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราช-
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ สั่งการเพื่อให้เป็นไปโดยถูกต้องได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงานการประชุม ก.พ. ครั้งที่ ๒/๒๕๒๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ กุมภาพันธ์

๒๕๒๐

^๒ กฏ ก.พ. ฉบับที่ ๘ (๒๕๑๘) ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่อง
ร้องทุกข์

^๓ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘, มาตรา ๑๐๒

แต่เนื่องจากบทบัญญัติในเรื่องการร้องทุกข์นี้เป็นบทบัญญัติซึ่งเป็นหลักการใหม่ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ แตกต่างจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ดังนั้นจึงยังไม่มีอุทธรณ์ซึ่งได้รับการวินิจฉัยพอที่จะเป็นบรรทัดฐานการวินิจฉัยมาประกอบการศึกษาได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย